

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 391/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej spoločnosťou HHB advokátska kancelária, s. r. o., Kopčianska 8/A, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Marek Hraška, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Csp 44/2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej spoločnosťou HHB advokátska kancelária, s. r. o., Kopčianska 8/A, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Marek Hraška, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Csp 44/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou z 11. júna 2018 domáha v napadnutom konaní vedenom okresným súdom zaplataenia sumy 263,62 € s príslušenstvom.

3. Sťažovateľka uvádza, že v napadnutom konaní nebol vykonaný žiadny procesný úkon, preto sa so sťažnosťou na priet'ahy obrátila 21. apríla 2020 na predsedu okresného súdu. Predseda okresného súdu upovedomil sťažovateľku o spôsobe vybavenia jej sťažnosti 12. mája 2020, pričom jej sťažnosť vyhodnotil ako dôvodnú, za vzniknuté priet'ahy sa ospravedlnil a uviedol, že neprijal žiadne ďalšie opatrenie z dôvodu, že zistil, že 7. mája 2020 bol vo veci nariadený termín pojednávania na 26. november 2020. Sťažovateľka poukazuje na to, že ku dňu podania ústavnej sťažnosti jej predvolanie na pojednávanie nebolo doručené a nemá vedomosť o tom, že by okresný súd realizoval procesné úkony spojené s prípravou pojednávania.

4. Sťažovateľka uvádza, že jej právna vec nie je skutkovo ani právne náročná, svojím správaním neprispela k priet'ahom v konaní a nadmerná zaťaženosť okresného súdu nemôže ísť na úkor strán. Zastáva názor, že v napadnutom konaní došlo k priet'ahom, a teda k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. dohovoru, preto žiada o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 € s odôvodnením, že ide o spotrebiteľskú vec, pri rozhodovaní ktorej by mala byť ako spotrebiteľ „osobitne chránená“.

5. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Sťažovateľky na spravodlivé prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Csp/44/2018 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I sa v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Csp/44/2018 prikazuje konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2.000,00 EUR, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti nález.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť Sťažovateľke trovy právneho zastúpenia na účet jej právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nález.“

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie veci ústavným súdom

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. V nadväznosti na túto skutočnosť ústavný súd konštatuje, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť, plynulosť a efektívnosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07).

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Ústavný súd si v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti získal v informačnom centre okresného súdu prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní, pričom zistil, že okresný súd bol od podania žaloby až do 7. mája 2020 nečinný, následne 7. mája 2020 bol nariadený termín pojednávania na 26. november 2020, 8. júna 2020 doručoval žalobu žalovanej na vyjadrenie, 2. júla 2020 žalovaná doručila okresnému súdu vyjadrenie k žalobe a 13. augusta 2020 zaslal vyjadrenie žalovanej okresný súd žalobkyni (sťažovateľke).

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

17. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

18. V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

19. Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre viackrát poukázal aj na to, že ak orgán štátnej správy súdov uzná sťažnosť na prietahy v konaní za dôvodnú, nemusí to viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie, pretože ústavný súd, pridržiavajúc sa doterajšej judikatúry, považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09).

20. Vychádzajúc zo svojich zistení uvedených v bode 15 tohto uznesenia, ústavný súd konštatuje, že v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ide o konanie, ktoré do dňa predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom trvá dva roky, pričom v jeho doterajšom priebehu došlo k nečinnosti okresného súdu. Ústavný súd je však toho názoru, že v právnej veci sťažovateľky sťažnosť na prietahy podaná predsedovi okresného súdu mala vplyv na zefektívnenie a plynulosť konania súdu.

21. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že doterajší postup okresného súdu v namietanom konaní je síce poznamenaný prietahmi, avšak tieto nedosahujú takú intenzitu, že by ich bolo možné (i vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania) kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť posúdil ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju v zmysle § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní odmietol (obdobne napr. II. ÚS 24/06, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 300/08) (výrok rozhodnutia). Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako takej sa ústavný súd ďalšími sťažovateľkou uplatnenými návrhmi nezaoberal.

22. Na záver však ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade, že neefektívna činnosť okresného súdu bude pokračovať, sťažovateľka sa môže opätovne obrátiť na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu